

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VII. Obiecta, quæ Suauis refert aduersus recitatas definitiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

Obiecta, quæ Suauis refert aduersus recitatas definitiones.

ANtequam hinc digrediar, libet expendere aduersus recitatas doctrinas obiecta, quæ in officina Suauis recens cusa, ab ipso de more vulgata sunt perinde quasi antiquis typis Germanicis olim edita.

Refert, visam fuisse Synodum sibi contradicere, dum ex vna parte dicebat, conuersionem corporis & sanguinis Christi vix posse verbis exprimi; ex altera, propriè & conuenienter appellari posse *Transsubstantiationem*. si enim hoc verum est, iam illa proprium suum nomen obtinet, quo conuenienter exprimi possit. Deo gratias agamus, quòd hostes Concilij, vt ipsum impugnent, arundines stringere pro hastis cogantur. Nónne à cunctis Patribus affirmatur, æterni Verbi productionem esse ineffabilem? vinculum, quo Christi humanitas copulatur cum Deo, esse ineffabile? Et tamen quis Catholicorum negauerit, alteram verè proprièque appellari *æterni Filij generationem*; alteram, *unionem hypostaticam seu personalem*? Quid porro? Deum ipsum nónne Fides docet esse ineffabilem? & tamen verè ac propriè multas illi voces aptamus. Quòd dicatur res quæpiam vocibus exprimi non posse, non idcirco significatur, nullam esse vocem, quæ illi verè ac propriè conueniat. Etenim quidquid mente concipitur, per quædam eius attributa, seu ex vñ scholarum prædicata concipitur, quæ illi verè proprièque attribuuntur, nec simul coniuncta alij rei præter ipsam conueniunt. Quòd si hoc non esset, verè dici non posset, rem illam concipi, sed vel aliam rem, vel quoddam multarum rerum genus; non autem rem illam singularem. Huiusmodi porro congeries attributorum vt simul coniuncta concipitur, perinde simul coniuncta potest exprimi voce aliquâ vel priùs vsurpatâ, vel recens innouatâ; cum aliud voces non sint, nisi signa vocalia conceptionis edita in mente: sed inexplicabilis dici res solet, cum de illa neque proprium & indiuiduum conceptum habemus, qui naturam ipsius proximè attingat, quin nobis necesse sit eius imaginem componere multis quasi coloribus, quos ab aliis rebus mutuos accipimus: neque illius rei varia attributa nobis nota eiusmodi sunt, vt mens ipsa suo lumine, & ex notitia aliarum rerum, quas experimento didicit, intelligere valeat, quàm fieri posset vt ea inter se copularentur. Huiusmodi attributa sint exempli gratiâ in Verbi generatione, quòd illud Verbum

Verbum Filius sit, & tamen haud inferius minusque antiquum Patre; & in eiusdem Verbi cum homine coniunctione, quod duæ sint perfectæ naturæ in vna persona; in Deo, quod sit extra omnes temporis, loci ac perfectionis limites.

2. Hac itaque ratione dicitur à Concilio, vix explicari posse vocibus conversionem substantiæ panis in substantiam Christi; propterea quod neque simplicem quemdam propriumque illius conceptum habemus, neque possumus intelligere, adeoque nec aliis explicare per verba quæ intelligentiæ satisfaciant, quo pacto vera sint quæ per Fidem de ipsa conuersione credimus; cuiusmodi sunt, vnam totam substantiam in alteram totam conuerti, nullâ communi materiâ remanente, nullis prius inductis qualitatibus, & vnico temporis momento: hoc tamen non impedit, quin appelletur propriè & aptè *transsubstantiatio*. Etenim quemadmodum dicitur *transfiguratio*, cum corpus ab vna in alteram figuram migrat; *transformatio*, cum eadem materia ab vna in alteram formam transit: ita eadem proportione seruata in formando vocabulo, Scholastici, ac postmodum Ecclesia in magno Lateranensi Concilio, *transsubstantiationem* nuncuparunt eorundem accidentium ex vna integra in alteram substantiam transitum: quod si istiusmodi vocum nouarum inuentio propter rerum nouitatem singularesque conditiones cunctis artibus liceat, potissimum verò Philosophiæ ex Ciceronis^a admonitu; quanto magis Theologiæ licebit, quæ supra ceteras disciplinas res tan nouas ac singulares tradit?

3. Verum quæ sequitur accusatio, mihi acrius bilem cieret, nisi bilem extingueret aspernatio. Ait: Cum affirmatum in Synodo fuisset, post benedictionem Christum dixisse, id quod Apostolis porrigebat, suum esse corpus; *statuebatur aduersus omnes Theologos, & Ecclesiæ Romanæ opinionem, verba consecrationis non esse illa, Hoc est Corpus meum; quoniam affirmat Synodus, post consecrationem ea verba fuisse dicta*. Proh vecordem hominem! Vbinam habetur in Concilio, *post consecrationem*? Suborta quidem mihi fuisset dubitatio, miserum hominem offendisse in aliquod Concilij volumen peruersis typis impressum, nisi idem ipse antea scripsisset, à Concilio dici, *post benedictionem*. Dissimulare non libet, fuisse multorum & illustrium quidem Theologorum sententiam, qui putauerint, Christum non aliam benedictionis formam adhibuisse supra panem ac vinum præter ipsam consecrationem: sed Gabriel Vasquez^b, vir æquè diligens ac eruditus, refert, ætate suâ vix quempiam reperiri, qui retineret in Scholis eam opinionem, à se confutatam validis argumentis,

1551.

^a Lib. 3. de Finibus.

^b 3. part. disp. 196. cap. 1.

Gloria
cily Tr
ent.
es II.
IV

1551.
e Ioannes à
S. Thomæ
Comment.
in 1. part. in
approbatio-
ne doctrinæ
S. Thomæ
disp. 2. art. 3.
ad propo-
sit. 8.

mentis, decerptis ex Euangelij verbis: aduersus quam scripsit postea recentior Thomista^e, sat famâ notus, pro venerandi Magistri sui defensione conatus ostendere, verba Concilij huic rei minime repugnare. Sed hæc omnia causæ nostræ parum intersunt. Profectio non poterat citra grauem errorem Suauis Concilio alteram pro altera vocem tribuere, & hinc postea argumentum erroris in doctrina in ipsum deducere.

Minus absurdi præfert quod inde obiicit: Non satis probati, adesse Christum in Eucharistia ante vsum, per rationem à Synodo allatam; nimirum, quia Christus dum eam porrigeret, & antequam à discipulis eadem susciperetur, dixit, illud suum esse corpus, cum ipsa porrectio quædam actio sit spectans ad vsum. Verum huiusmodi ratiocinatio Suauis, Lutherum propugnantis, si animo sincero consideretur, potius patefacit, quam imbecillo fundamento nitatur hac de re illius hæresiarchæ commentum. Etenim si nomine *usus* comprehendit omnes actiones antecedentes quæ ad vsum diriguntur, ita vt dum Eucharistia porrigitur, & antequam suscipiatur, iam adsit sub illis speciebus corpus Christi, contingere potest, vt is, cui porrigitur, eam non suscipiat; adeoque verum sit, Christi corpus ibi extra vsum fuisse, cum verè dici non possit, hominem, qui Eucharistiam non suscepit, illâ vsum fuisse. Præterea ignotum nobis est, à quam actione hic vsum omnino inchoetur, & quando status huiusce vsum esse desinat; adeoque ignotum foret, quando ibi adorandum sit corpus Christi, quando ab ea adoratione abstinendum. Lutherus cum suis has inter angustias obseffus diu abiit in diuersa, ac tandem, sicuti alibi narrauimus, scripsit ad Simonem Wolferinum^e: Quò inextricabiliores difficultates euitarentur, dicendum esse, manere ibi corpus Christi ab initio precationis Dominicæ, per totum tempus quo fideles commode sumere Sacramentum possunt.

Hic tamen vallis stramineus est. Ac primò quidem, cum ignota sit huiusce temporis mensio, consequens erit, vt si quis aliquanto ferrius ad sacram mensam accesserit, dubitare debeat an illud temporis spatium elapsum sit, & an Christi corpus an crustulum accipiat. Quod cum frequenter possit contingere, palàm est, huiusce modi institutionem nec vquam verisimilem, neque Christo conuenientem fuisse, Ecclesiæ pietate atque vtilitate spectatâ. Perge, pisco: Vbi iam ad aliquod temporis interuallum hoc in Eucharistia inter cetera Sacramenta singulare concedatur, nimirum eam esse Sacramentum, & in seipsa complecti sanctitatis causam ante vsum,

4 Lib. 3.
cap. 1.
e 29. Julij
1543. in
4 tom. ope-
rum Luthe-
ri.

& etiam interdum vsum non subsequi; quid obtendi potest, quod vetustissimam impugnet traditionem Ecclesiæ, agnoscentis ibi Christi præsentiam eo toto tempore quo vsus adhiberi potest, hoc est, donec ipsa Sacramenti species supersint? & quo rationis momento initium præsentia Christi affigitur precatiori Dominicæ, & non potiùs extremo absolutæ consecrationis momento? Primum itaque fundamentum voluit verè Synodus confirmare per allatam rationem, videlicet, esse ibi Christi corpus antequam proximè & re ipsa Eucharistiæ vsus exerceatur: quod inter omnia Sacramenta singulare est, & initio à Luthero negatum. Quin his planè verbis propositus ad censuram fuit Patribus in Concilio sub Paulo articulus die 3. Februarij anno 1547. allato Cochlei testimonio, id tamquam Lutheri sententiam oppugnantis in libro quem hac de re ille scripsit. Atque hac primâ positione firmatâ, probè intellexerunt Patres, nihil superesse difficultatis de secunda, nimirum, remanere ibi corpus Christi, donec Sacramenti species persistant.

6 Post hæc non omnino stultè animaduersa, labitur Suavis in quâdam ineptias, scribitque: *Notabatur etiam tamquam locutio valde impropria, qua vsurpabatur in quinto doctrina capite, dicens, huic Sacramento Diuinum cultum deberi. Etenim certum est, nomine Sacramenti non intelligi rem significatam atque contentam, sed significantem & continentem; adeoq; melius in canone sexto id fuisse correctum, ubi dicitur, adorandum esse Dei Filium in hoc Sacramento.* Equidem perspicio, hunc hominem excurrisse nonnumquam per Theologiæ spatia, numquam tamen ibi sedem fixisse. Erubescendam certe imperitiam in eo, qui de hisce rebus ausit scribere! Nomen Sacramenti aliquando accipitur laxiùs, & denotat omne signum rei sacræ & arcana; aliquando strictiùs, & more Scholarum, prout coarctatur ad septem Sacramenta in lege noua à Christo instituta, & importat signum efficiens gratiæ, cum aliis conditionibus, quas hîc recensere non attinet. Itaque gratiæ, non corporis Christi signum est Sacramentum, si accipiat sub hac significatione Scholasticorum, sub qua de ipso loquitur Tridentinum, & sub qua Florentinum ex instituto doctrinam tradidit. Ac certè quidem caput quintum huiusce Sessionis satis erat, vt reminisceretur Suavis, notissimam Sacramenti descriptionem, à Petro Lombardo traditam⁶, *illud esse formam visibilem inuisibilis* In 4. dist. 1. gratiæ. Res igitur quam Sacramentum, quatenus Sacramentum, significat, non est Christi corpus, sed gratia. Sed adhuc verum est, g Mag. in 4. Sent. distinct. 22. S. Thom. 3. p. qu. 84. art. 1. in quolibet ex septem Sacramentis tria: *Id quod duntaxat est Sacramentum*; sumentibus tunc nomen

1551.

nomen hoc laxiori, de quo diximus, ac genericâ significatione, hoc est id quod ibi significat rem quamdam occultam sacram, quodque ab alia re ibi minimè significatur; atque huiusmodi, exempli causâ, sunt verba. *Id quod dumtaxat res est*; nimirum, res illa sacra occulta, quæ ibi significatur, quæque ibidem aliam rem non significat: & hæc, ut exemplo utamur, est ipsa gratia. *Id denique quod simul est Sacramentum & res*; quia simul significat rem quamdam aliam occultam sacram, & ipsum est pariter res quædam occulta & sacra, quæ ibi signo manifestiori significatur; id verò in Eucharistia dicunt Theologi esse corpus Christi, quod gratiam significat, & per verba ac species Sacramenti significatur. Sed ex his omnibus nequaquam arguitur, corpus Christi esse rem significatam, si spectetur integrum Sacramentum, acceptum proprio strictoque usu huius vocabuli; & non potiùs ipsum esse signum eius quod significare dicuntur septem Christianorum Sacramenta, hoc est gratiæ. Imò cum à Christo pronuntietur, suam carnem esse cibum, & suum sanguinem esse potum, cumque communiter affirmetur à SS. Patribus, Eucharistiæ Sacramentum esse cibum & potum; necessariò conficitur, corpus & sanguinem Christi non esse rem ab hoc Sacramento distinctam. Quòd autem Christus in Sacramento contineatur; si Suavis Aristotelem legisset, didicisset ab eo duplicem continendi rationem: alteram per quam res continetur, & distinguitur ab eo quod ipsam continet, cuiusmodi est aqua in vase: alteram, quâ res quæ continetur, idem quadamtenus est cum eo à quo continetur, quemadmodum partes in toto. Hac posteriori ratione continetur Christus in Sacramento, cum hoc sit quoddam conflatum ex corpore Christi, & accidentibus, per quæ idem conflatum sensibile redditur; ac de ipso verè dici potest, esse formam speciemque *visibilem inuisibilis gratiæ*, secundum Magistri definitionem, quam attulimus, à Concilio usurpatam. Iam verò vel maximè comperitum est, quòd totum quoddam adoratione latræ sanctè colatur, satis esse, si qua illius totius pars eum cultum mereatur. Nónne huiusmodi adoratione totum Christum veneramus, tametsi secundum humanam naturam sit ille creata quædam res, quæ tali cultu digna non est, nisi quatenus inest in eo toto, quod diuinitatem etiam continet? Cur igitur hoc similiter Sacramentum nobis adorandum non erit, quòd totum quoddam est, ex corpore Christi tamquam et præcipua parte conflatum?

Postremò: *Notata, inquit, pariter fuit vox illa in tertio anathematis: Totum Christum contineri sub singulis cuiusque speciei partibus, separatim*

facta. Etenim ex eo videtur necessario deducendum, non esse totum in singulis partibus, etiam ante diuisionem. Enimuerò præclaram argumentationem! Quidam Episcopus, cuius mentionem fecimus, dubitationem aliquam præ se tulit, ne quis hoc pacto dictum illud interpretaretur; & tamen reliqui omnes tantam è contrario claritatem animaduertunt, vt existimarint maiori lumine opus non esse. At quod affirmet, id videri necessario deducendum, inaudita cuiusdam analytica argumentatio est. An quoniam tamquam hæreticus damnatur, qui rem quamdam affirmat in certis quibusdam conditionibus, ex eo necessario colligetur, rem illam extra tales conditiones falso affirmari? Exemplo sit: Si dicamus hæreticum esse, qui neget Baptismi characterem manente vitâ permanere; an hinc per necessariam consecutionem concludemus, falsam esse maximè communem Theologorum sententiam, characterem illum post mortem pariter permanere? Posset vt summum argui: *Ergo non erit hæresis manifesta, si negetur, Christum esse totum sub singulis partibus ante diuisionem:* de quo supra disserui. Sed quid stultius, quàm arguere, tamquam verum defini, quidquid tamquam hæresis non damnatur? Præterea quàm crassa incitiæ soboles est hæc admiratio super huiusmodi ratione definiendi, quâ vtitur Synodus Tridentina, quando ea legitur cum iisdem planè verbis apud Florentinam in celeberrima Catechesi Armeniis tradita? Sicuti aquæ omnes per se dulces pontum ingressæ displicent gustui; ita cunctæ doctrinæ, tametsi per se optimæ, ab hac Synodo exceptæ, displicent Suauis.

C A P V T VIII.

Quorumdam articulorum prorogatio ad Protestantes audiendos. Securitas fide publicâ illis concessa: & quæ de vtraque re Suauis considerat, expensa.

PAr esse videbatur ad perficiendum opus, explendumque argumentum doctrinæ, statuere, quid esset credendum de necessitate Eucharistiæ sub vtraque specie sumendæ. Sed cum Protestantes nondum accessissent, Monfortius, Orator Cæsaris, petit, vt hac saltem decisione Patres superfederent. Fuerat semper plerum Catholicorum persuasio, desiderio spem alentium, posse ad veterem Fidem qui aberrauerant reuocari, vbi aliqua, quæ præstari possent, indulgerentur; & potissimum duo, laicis vsus Calicis, & Sacerdotibus matrimonium. Propositum id fuerat ab eo vsque tempore, quo Campeggius & Alexander Clementis ac Pauli nomine hæc

Historia
cily Tr
ent.
s II.
IV